ਅਨੀਤਾ ਰਾਣੀ
ਬਨਾਮ
ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ & ਓਆਰਐਸ
(ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7750-7751 ਦੇ 2021)
ਦਸੰਬਰ 16, 2021
[ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬ੍ਰਮਣੀਅਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਸਿਵਿਲ ਮੁਕੱਦਮਾ: ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ – ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹਨ – ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਰੁਪਏ 10,50,000/- ਉਧਾਰ ਲਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਕਾਇਆ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਨਿਕਾਲਿਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 54,50,000/- ਸੀ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ – ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ – ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਰੱਦ ਹੋ ਗਏ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ – ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ/ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ – ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਆਂਸ਼ਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੀ – ਇਹ ਭਾਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ – ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ – ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਸੀ ਕਿ ਰਕਮਾਂ ਨੇ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੁਮਾਂ ਰੁਪਏ 30,00,000/ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ – ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਭਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੌਦੇ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਖਾਤਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਰਕਮਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੌਦਿਆਂ ਲਈ ਬਾਹਰ ਗਈਆਂ ਸਨ – ਜੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਓਂ ਨੇ ਰੁਪਏ 30,00,000/ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀ, ਉਥੇਜੇਕਰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਧਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਵਜੋਂ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ – ਇਕੋ ਜਿਹਾ ਸਬੂਤ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਨਿਸਵਾਰਥ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਹ ਇਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਸੀ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ – ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਸਵਾਰਥ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1. ਪਹਿਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ 5,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 10,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਬਿਨਾ ਮੁਕਤ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। 18.11.2003 ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ 10,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 7.08.2006 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਪਲੇਠੀ ਨੂੰ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 7.08.2006 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਨਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ। ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਲਈ ਕਿ 7.08.2006 ਨੂੰ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਕੋਈ

ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ/ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਕਮ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਵਜੋਂ ਸੀ, ਉਸ 'ਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੀ। ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਨਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀ, ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੇਵਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਨ। ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਸਫੇਦ ਵਿੱਚ ਯਾਤੋ ਮੈਮੋ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਸੀਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ। ਇਹ ਭਾਰ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਉਤਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਪਲੇਠੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। [ਪੈਰਾ 16,18][1971-ਸੀ-ਜੀ; 972-ਡੀ]

2. ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਿਧ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਯਾਤੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਰਕਮਾਂ ਜੋ ਲਈ ਗਈਆਂ ਸਨ ਉਹ 54,50,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੁੱਲ ਸੀ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਕਮਾਂ ਨੇ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ, 30,00,000 ਰੁਪਏ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬਾਧਿਆ ਕੀਤ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕੋਈ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਦ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮਝਿਆ ਇੱਕ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਜੋਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਵੇਸ਼ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਕੱਠੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਖਾਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਖਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਢਵਾਉਣ/ਤਬਾਦਲਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼. ਅਜਿਹੇ ਬਚਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੂਜੇ ਸੂਟ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬਚਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਨ ਅਤੇ ਰਕਮ ਖੜੀ ਸੀ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ. ਕੋਈ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੀਆਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰ ਖਾਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਾਰੋਬਾਰ. [ਪਾਰਾ 19, 20][972-D-H; 973-ਏ-ਬੀ]

3. ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮੁਫਤ ਸੁਭਾਵ ਦੇ ਬਚਾਅ ਸਬੰਧੀ, ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮੁਫਤ ਸੁਭਾਵ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ D3, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24, 28]|974-ਈ; 975-ਡੀ]

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਕੇ. ਮੋਂਡਲ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 779 : [1962] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 876 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1962] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 876 ਪੈਰਾ 26 ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7750-7751 ਦੇ 2021.

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 20.03.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 6134 ਦੇ 2015 (ਓ&ਐਮ) ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 130 ਦੇ 2016 (ਓ&ਐਮ) ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਰਾਜੀਵ ਭੱਲਾ, ਮਿਸ. ਜਯੋਤੀ ਮੇਂਦੀਰੱਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ.
ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਨਿਦੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜੀ. ਬਾਲਾਜੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਮਣੀਅਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ।

ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਮਣੀਅਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਧਨ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਲੇਠੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੂਲ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

3. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਭੱਲਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਦੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ ਸੁਣਿਆ।

4. ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 15643 ਅਤੇ 15592 ਦੇ 2007 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਖਿਲਾਫ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜਨ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫਾਇਲ ਉੱਤੇ, (i) ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 10,48,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ; ਅਤੇ (ii) ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 67,31,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਦੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ: (i) ਕਿ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਭੈਣ ਹੈ; (ii) ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਪਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਇੱਥੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ; (iii) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਇੱਥੇ (ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ) ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਅਮਰ ਚੰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਟਾਈਲ ਹੇਠ ਇਮਾਰਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ; (iv) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੁੱਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਕਟਰ-9 ਵਿੱਚ ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਆਈ. ਬੈਂਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਖਾਤਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਖਾਤਾ ਬਣਾਏ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; (v) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 18.11.2003 ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਰਾਹੀਂ ਰੁਪਏ 10,50,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਉਧਾਰ ਲਈ; (vi) ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ 7.08.2006 ਨੂੰ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਰ ਵਚਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ; (vii) ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 5,50,000/- ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ 4,98,000/- ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦੇ ਲਾਇੱਕ ਸਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਲ ਰੁਪਏ 10,48,000/- ਹੋ ਗਏ।

5. ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਨ: (i) ਕਿ ਸਾਲ 2001-2002 ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਮੁਦਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਲੁਭਾਇਆ; (ii) ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਕੁਰੁਕਸ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਾਰ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੁਝ ਖਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਲਏ; (iii) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਉਸੇ ਬੈਂਕ ਦੀ ਉਸੇ ਸ਼ਾਖਾ ਵਿੱਚ ਖਾਤਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਵੀ ਖਾਤਾ ਰੱਖਦੇ ਸਨ; (iv) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਸੌਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਧਨ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ; (v) ਕਿ ਮਾਰਚ, 2006 ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਕੁੱਲ 54,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਕੱਢ ਲਈ ਗਈ ਸੀ; (vi) ਕਿ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਬੈਂਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ 30.12.2005 ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਜਿਸ 'ਤੇ 25,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 3 ਨੇ ਮੁਦਾਇਆ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨੂੰ ਜਾਲੀ

ਬਣਾ ਕੇ ਕੈਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 9.5.2005 ਨੂੰ 9,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਕੱਢੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਕਮ 20,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ 27.8.2005 ਨੂੰ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; (vii) ਕਿ ਇਹ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ/ਸਥਾਨਾਂਤਰਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕ□ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; (viii) ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਲੱਭਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 14.12.2006 ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 195 ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 420, 467, 468 ਅਤੇ 471 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਧਾਰਾ 120-ਬੀ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯਾਬ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ; (ix) ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ 50,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਬੈਂਕ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਤੇ (x) ਕਿ ਮੁਦਾਇਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੱਢੀ ਗਈ/ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮਾਂ ਨਾਲ, ਵਿਆਜ (ਸਾਲਾਨਾ 12% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੁੱਲ 67,31,000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ (xi) ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਕਤ ਰਕਮ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

6. ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੀ: (i) ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਿਆ; (ii) ਕਿ 18.11.2003 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਚੈੱਕ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਰਕਮ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ; (iii) ਕਿ 7.08.2006 ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾਵੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰੇਮ ਰਾਜ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਓ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਨਾਮਕ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮਧਿਆਸਥਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ; ਅਤੇ (iv) ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਕੋਈ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਜ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਅਤੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਯੋਗ ਸੀ।

7. ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ: (i) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਲ 2001-2002 ਤੋਂ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ; (ii) ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਚੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ; (iii) ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਲੀ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਏ; (iv) ਕਿ 9.05.2005, 27.08.2005 ਅਤੇ 30.12.2005 ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਾਲੇ ਚੈੱਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਕਮਾਂ ਰੀਅਲ ਏਸਟੇਟ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੱਲ ਸਨ; (v) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਚੈੱਕਾਂ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸਨ; (vi) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ; (vii) ਕਿ ਉਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨ ਚੈੱਕਾਂ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 30,00,000 ਰੁਪਏ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲਗਾਵ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ; (vii) ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਝੂਠੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਲੀ ਕਰਕੇ ਪੈਸਾ ਕੱਢ ਲਿਆ; (viii) ਕਿ ਬੈਂਕ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ (ix) ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਦੇਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਅੱਗੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ-1 ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਿਊ-2 ਵਜੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੀਡਬਲਿਊ-1 ਵਜੋਂ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਡੀਡਬਲਿਊਜ਼ 2 ਅਤੇ 3 ਵਜੋਂ, ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸਥਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬੈਂਕ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਦੀ ਫੋਟੋਕਾਪੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਸਨ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ-1 ਵਜੋਂ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ 2.01.2006 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਪੱਤਰ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ-2 ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਲਫਨਾਮਾ, ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਡੀ-3 ਵਜੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ।

9. 23.01.2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਦੀ ਨੇ ਕਰਜ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਖਾਤਾ ਧਾਰਕ ਸੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਚ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ ਘਾਤਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ। ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੀਮਾ ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

10. 22.07.2013 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ, ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਵਪਾਰ 'ਚ ਸਨ ਅਤੇ 7.08.2006 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਜੋਂ 5,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ, ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਤੌਰ DW-2 ਅਤੇ DW-3 ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ।

11. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ 18.03.2015 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦੋ ਵੱਖਰੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 903 ਅਤੇ 1056 ਦੇ 2013 'ਚ ਦਾਇਰ ਪਹਿਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ 5,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ 7.5% ਸਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਰ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਸੂਲੀ ਤੱਕ 6% ਸਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਰ ਨਾਲ ਬਿਆਜ। ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 54,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ 7.5 % ਸਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਰ ਨਾਲ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਸੂਲੀ ਤੱਕ 6% ਸਲਾਨਾ ਬਿਆਜ ਦਰ ਨਾਲ ਬਿਆਜ।

12. ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ RSA ਨੰਬਰ 6134 ਦੇ 2015 ਅਤੇ 130 ਦੇ 2016 'ਚ ਦੋ ਦੂਜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਦੋਵੇਂ ਦੂਜੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 20.03.2018 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ 2 ਧਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਏ। ਸਿਰਫ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰੁਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 55,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਈ। ਇਹ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਆਇਆ ਹੈ।

13. ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੀਵ ਭੱਲਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਪਰੀਖਿਆ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸੈਟ ਅੱਪ ਕੀਤੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

14. ਇਸ ਦੇ ਵਿਪਰੀਤ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਮਿਸਟਰ ਨਿਧੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਸੀਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਰਿਸ਼ਠ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਹ-ਮੁਦਾਈ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਸਨੂੰ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਣਾ, ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਨਾਲ ਜੋ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਵਜੋਂ ਹਨ, ਉਸਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਅਸੀਂ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਤਿੰਨੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ।

16. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ, ਪਹਿਲਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੁਪਏ 5,50,000/- ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਰੁਪਏ 10,50,000/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਕਰਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਾਪਸ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰੁਪਏ 10,50,000/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਚੈੱਕ ਨੰਬਰ 459745 ਦੀ ਤਾਰੀਖ 18.11.2003 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ 7.08.2006 ਨੂੰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਬਚਾਅ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ 7.08.2006 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਭੁਗਤਾਨ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੀ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਦੋ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸੀਆਂ

ਨੂੰ ਜਾਂਚਿਆ। ਪਰ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕੋਈ ਰਸੀਦ ਨਹੀਂ ਲਈ ਕਿ ਰੁਪਏ 5,00,000/- ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 7.08.2006 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤਾ/ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦਾ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੁਝ ਵਾਪਸੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰੀ ਭਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਕੇਵਲ ਬੈਂਕਿੰਗ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਦਾਇਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਪਾਰਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਸਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀ ਮਧਿਆਸੀਆਂ ਦੀ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀ, ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਉਸਨੂੰ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਸਫੇਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਹੋਈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਮੈਮੋ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਸੀਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ।

17. ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ D-3 ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ 8.03.2006 ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਸਤਿਆਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ) ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ ਰੁਪਏ 30,00,000/- ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨੇ ਜਾਣ। ਜੇ, 8.03.2006 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਾਸ਼ੀ ਰੁਪਏ 30,00,000/- ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਦਿਲਦਾਰ ਸਨ, ਤਾਂ 7.8.2006 ਨੂੰ ਤੀਜੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਮਧਿਆਸਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 5,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਤਿੰਨੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ, ਖੇਡ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ.

18. ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਨਾ ਚੁਕਾਉਣ ਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਖਿਆ ਇੱਕ ਘੱਟ ਰਕਮ (ਮੂਲ ਰਕਮ ਨਾਲੋਂ) ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਿਤੀ ਤੇ ਕੁਝ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਛੁੱਟਕਾਰੇ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਲੂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ।

19. ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਵਿਵਿਧ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਯਾ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਕੱਢ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਈ ਗਈ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ 54,50,000 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਕਮਾਂ ਨੇ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਕਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਕਮ 30,00,000 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

20. ਆਓ ਇੱਕ ਪਲ ਲਈ ਮਾਨ ਲਈਏ ਕਿ 54,50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੱਢੀ ਜਾਂ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਤ ਭੁਗਤਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਦੇ ਖਾਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰਕਮਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਤਾ ਕਿਤਾਬ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਮਝਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਰਕਮਾਂ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਪਹਿਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਦੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਦਾ ਬਹਾਵ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਦੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਬਹਾਵ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੱਢਣ/ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਇਸੇ ਨੂੰ ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ

ਦੇ ਚਲਦੇ, ਦੂਜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਰੱਖਿਆ ਉੱਤੇ ਹੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸੌਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਰੱਖਿਆ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਤਾ ਕਿਤਾਬ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਾਦੀ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗਏ ਪੈਸੇ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸਮਾਏ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਸਨ।

21. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ-3 ਹਲਫਨਾਮਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਜੀਬ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਵੀਕਾਰਯਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ "ਅਸੀਂ ਅਨੀਤਾ ਰਾਣੀ,... ਅਤੇ ਸੁਲਭ ਸਿੰਗਲਾ... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ"। ਪਰ ਇਹ ਕੇਵਲ ਸਿੰਗਲਾ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਅਨੁਸਾਰ, 8.03.2006 ਨੂੰ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੁਪਏ 30,00,000/- ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹਲਫਨਾਮਾ ਅਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਜੋ 8.03.2006 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, 7.08.2006 ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ।

22. ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜੋ ਪੈਸੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ-3 ਹਲਫਨਾਮਾ ਮਿਤੀ 8.03.2006 ਸ਼ਬਦ "ਮੁਫਤ ਭੁਗਤਾਨ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਪਰ ਸ਼ਬਦ "ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ" ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਲਫਨਾਮੇ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਪਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕੇਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਇਹ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ, ਰੁਪਏ 30.00 ਲੱਖ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਕਾਰਨ ਨੇੜਲੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਲੋਂ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਨਹੀਂ ਲਈ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੇਠ ਹਨ। ਹਲਫਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ ਨਾਲ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਸੈਟਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 7.8.2006 ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਲਈ ਰੁਪਏ 5.00 ਲੱਖ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਚੈੱਕ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਕਤ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਕੈਸ਼ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਕਤ ਸਮਝੌਤਾ ਸ੍ਰੀ ਸਤੀਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਪ੍ਰੇਮ ਰਾਜ ਅਗਰਵਾਲ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵ ਰਾਜ ਅਗਰਵਾਲ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਗੁਪਤਾ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਰਘੁ ਨਾਥ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਮਧਿਆਸਤਤਾ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਰੁਪਏ 5.00 ਲੱਖ ਦੇ ਉਕਤ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਵੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਾਰੇ ਖਾਤੇ ਨਾਲ ਸੈਟਲਮੈਂਟ/ਸਮਝੌਤਾ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ।

23. ਜੇਕਰ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਐਕਸ. ਡੀ-3 ਅਨੁਸਾਰ, ਕੋਈ ਵਪਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਰੁਪਏ 30,00,000/- ਨੂੰ 8.03.2006 ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ 7.08.2006 ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਤੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਾਵੇ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ।

24. ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸਾਲ 2001-2002 ਤੋਂ ਵਪਾਰਕ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਔਖਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਨਿਕਲੇ ਕੁਝ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਲਗਾਵ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਿਸ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਹ ਐਕਸਿਬਿਟ ਡੀ-3 ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

25. ਜਦੋਂ ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਕੰਟਰੈਕਟ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 70 ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 70 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:-

“70. ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਦਾਇਤਵ.- ਜਿਥੇ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਬਿਨਾ ਮੂਲ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹਿਲੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸ ਕੰਮ ਜਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੇਣ ਲਈ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬੱਧ ਹੈ।”

26. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਨਾਮ ਬੀ.ਕੇ. ਮੋਂਡਲ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ1 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਧਾਰਾ 70 ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੋ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਸਵੈਚ੍ਛਾ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, [ਵੀ. ਰਾਮਸੁਬ੍ਰਮਣਿਅਨ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ.]

ਦੂਜੇ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਨਤੀਜਤਨ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਸੌਦਿਆਂ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਕਰਾਰ ਸੀ, ਧਾਰਾ 70 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਅਸਲੀ ਸਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਧਾਰਾ 70 ਭਾਰਤੀ ਕਰਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧਿਆਇ V ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ "ਕਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਰਗੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਬਾਰੇ" ਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਿਰਲੇਖਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਾਂ ਵਾਦੀ ਦੇ ਖਾਤੇ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਾਹੀਂ ਛੁੱਟਕਾਰਾ ਜਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਮੁਫਤ ਕੁਦਰਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਕਾਮ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸਾਂ ਦਾ ਵਾਦੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ/ਬਹਾਵ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

28. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 18.03.2015 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 903 ਅਤੇ 1056 ਦੇ 2013 ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰੁ. 50,000/- 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 18.05.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ 14.12.2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਆਜ ਵਾਲੀ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾ ਬਿਆਜ ਸਮੇਤ ਰਿਹਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਪੀਲਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate